

POROČILA

SLOVENSKA BIBLIOGRAFIJA 1952

Končno je izšla »Slovenska bibliografija« za leto 1952, ki jo je izdala Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, založila pa Državna založba Slovenije. Bibliografijo je priredil vodja bibliografskega oddelka NUK in znani izdajatelj Trdinovega zbranega dela, znanstveni sodelavec Janez Logar, s sodelovanjem Štefke Bulovec, ki lahko pokaže celo vrsto samostojnih bibliografskih del, ter Ančke Posavec, neutrudljive zbirateljice slovenskih psevdonimov in šifer. Ni krivda prirediteljev ali izdajatelja, da se je izid bibliografije zakasnil, saj je bil rokopis pripravljen za tisk že na jesen 1951. Ne da bi iskali vzrokov zakasnitve, lahko zapišemo, da je tisk bibliografije skrajno težavno delo i za staveca i za korektorja in da zato toplo pozdravljamo novi zvezek, ki je obogatil vrsto naših okusno opremljenih in dobrih pomagäl.

Ako primerjamo bibliografijo za leto 1952, ki je po letu 1945 že šesta samostojna publikacija na tem področju, z bibliografijo za leto 1951, nam pade v oči najprej njena debelina. Ta ne gre morda na račun povečane izdaje knjig, saj je le-ta v primerjavi z letom 1951 nazadovala za 121 enot, ako vzamemo absolutno merilo, oziroma za 146 del, ako se omejimo le na jugoslovansko merilo. Porast obsega nove bibliografije gre na račun člankov, študij ipd., objavljenih v naših časnikih in časopisih. To je razumljivo, saj je število publikacij, ki jih ekcerpirajo za bibliografijo, v letu 1952 naraslo. Primerjava let 1951 in 1952 kaže tele številke: splošni časopisi 14 (1951) : 21 (1952), koledarji 14 : 22, časniki splošne vsebine 45 : 48, da navedem najglavnejše bibliografske zvrsti. Končno razmerje časopisja v letih 1951 in 1952 pa je 202 : 257. S tem se ponovno potrja znano dejstvo, da izide večina naše znanstvene, slovstvene idr. žetve v časopisju, zbornikih in drugih periodičnih publikacijah; število za leti 1951 in 1952 je 5122 : 6996 enot.

Ako presojamo s tega vidika »Slovensko bibliografijo« (zlasti njen drugi del »Članki in leposlovje v časopisju in zbornikih«), nam postane še prav posebno jasno, kako važno funkcijo le-ta vrši, ko v pregledni sistematični razvrstitvi, dopolnjeni z indeksi, priobčuje dobro pretehtani izbor vsega pomembnega, kar je izšlo v našem časopisju in v zbornikih. Škoda je, da imamo tako bibliografijo šele za leta od 1951 dalje.

Kaže, da je »Slovenska bibliografija« dobila ustaljeno notranjo in zunanjo obliko. Oddelki in poglavja so ostali v bistvu nespremenjeni, opaziti je le nekaj izboljšav, ki so v prid uporabnosti pomagala; sem lahko štejemo n. pr. podrobnejšo členitev razredov decimalne klasifikacije. Ta mednarodna klasifikacija se je kljub pomanjkljivostim izkazala v primerjavi s starimi subjektivnimi sistemi za izredno prožno. Osebnostno se moram ponovno spotakniti ob navedbe ocen takoj pod bibliografskim popisom te ali one knjige. Ta način je pri nas uvedel Slebinger v svoji knjižni bibliografiji, torej v času, ko še nismo objavljali bibliografij, kakršni sta bibliografiji za leti 1951 in 1952. V teh je postalo tako beleženje nepotrebno, ker sodijo referati ipd. v njen drugi oddelek. Sicer pa tudi teoretično in praktično ne izidejo ocene ipd. neke knjige že v istem ali naslednjem letu, n. pr. oceno Prijateljeve

predvojne knjige »Kulturna in politična zgodovina Slovencev« je objavil Lončar šele leta 1950, ocena »Slovenske bibliografije 1951« (1955) je izšla tudi letos. Bibliograf mora računati s tem, da njegov seznam referatov, ocen ipd. v bibliografiji za to ali ono leto ne bo nikoli dokončen, s tem pa izgubijo navedbe ocen v prvem delu svoj raison d'être. Z opustitvijo takih ocen, ki jih z lahkoto najdemo v drugem delu bibliografije, bi se prihranilo tudi nekaj nepotrebne dela, tiska in izdatka za tisk. Morda bo v bodoče, ako se bo bibliografija še razširila, treba misliti na bolj ekonomičen tisk, saj n. pr. ameriške bibliografije niso nič manj pregledne od naših, vendar pa je njih tisk (črke) veliko bolj skromen. Morda bi se dalo grafično rešiti, da bi v drugem delu nad črto tiskali tudi osnovno decimalno številko, kar bi uporabnost le še povečalo, opozarjam n. pr. na str. 262—270, ki ti ne povedo mnogo, ako si prezrl vzglavje na str. 260.

Navajati, kako je nova bibliografija razdeljena, kakšne so tabele ali statistike, se mi zdi odveč, ker se s tem mora vsakdo sam seznaniti; z eno besedo bi dejal, da je bibliografija za leto 1952 pregledna. Dotaknil bi se zgolj še popolnosti podatkov. Gotovo je, da se v vsako delo, pa najsi bo še tako vestno, vtihotapijo napake. Take spodrseljaje pri nas nekateri ocenjevalci zelo radi navajajo in bičajo (C. A. Kristan idr.). Praksa drugod pa kaže, da tudi inozemske bibliografije računajo z napakami, popravki, dostavki ipd., vzemimo za primer samo češko bibliografijo. Zato je poudariti, da taki izpodrseljaji, ako jih ni preveč, bibliografiji ne jemljejo ugleda, zlasti ako jih prireditelji v naslednjih letnikih popravijo. Razlikovati je tudi, ali se je to zgodilo iz nepoučenosti ali je to zgolj tehnična napaka. Da bo jasno: Bibliografija člankov, ki jo izdaja Bibliografski institut v Beogradu, navaja pod mojim člankom o Prešernu, da je prirejen po predavanjih prof. Grafenauerja (zgodovinarja). Naš bibliograf kaj takega ne bi niti v sanjah napisal, kajti Grafenauer ne le ni tisto leto o Prešernu predaval, niti nisem mogel članka, ki je nastal na podlagi proučevanja prvotnih virov, od njega prepisati, ker se prof. Grafenauer enostavno s tem problemom nikoli ni ukvarjal. Napake v beograjski bibliografiji še do danes niso popravili! Dalo bi se navesti še več analognih primerov. Zdaj pa primerjajmo napake, ki jih popravljajo prireditelji nove bibliografije na zadnjem listu. Kako majhne so in vendar so zelo skrbno zabeležene, tako da tudi iz njih odseva skrb prirediteljev za čimvečjo popolnost podatkov. Dalje je ločiti zunanjo razčlenjenost (razporeditev, popis ipd.), s katero subjektivno večkrat ne soglašamo, od notranje, objektivne linije, to je zanesljivost podatkov, vestnost pri zbiranju, izbiranju itd., ki je v slovenski bibliografiji zadnjih let na zavidljivi višini. Med tako vestna in težka opravila sodi n. pr. razreševanje psevdonimov in šifer, torej podatkov, ki bi morda čez nekaj let ostali nerazrešeni, saj nam je praksa pokazala, kako težko je ugotavljati šifrirane članke celo v predvojnih časopisih, torej v publikacijah naših sodobnikov, da ne navedem težkoč, povezanih z razreševanjem psevdonimov in šifer v starejših letnikih 19. in 20. stoletja. Končen vtis, ki ga dobimo pri prelistavanju novega zveza »Slovenske bibliografije«, je izredno ugoden.

Omenil bi tudi, da slovensko knjižno produkcijo in izbor člankov iz našega časopisa beležijo še bibliografije, ki jih izdaja Bibliografski institut v Beogradu. Torej dvojno delo, dvojni vidik! Eno teh del je odveč. Delo, ki ga vrši Bibliografski institut, bi moralo biti usmerjeno drugam, ne bi smelo

posezati v nacionalne bibliografije te ali one republike, se pravi, ne bi smelo posezati s to prakso in v tej obliki, ki je vidna danes v bibliografijah Instituta. Nacionalne bibliografije lahko izdajajo zgolj bibliografi domače republike, ki žive v sredi dogajanj, ki poznajo domačo produkcijo bolje od založniške dejavnosti drugih republik. Nacionalne bibliografije sestavljamo vselej iz ožjih, za tisti narod pomembnih vidikov, vsedrjavna bibliografija je nujno ohlapnejša, ker meri z vsedrjavnimi, torej širšimi merili. V Beogradu ne morejo zdaleka tako skrbno bedeti nad resničnostjo, zanesljivostjo podatkov slovenske knjižne produkcije kot n. pr. v Ljubljani, ker enostavno nimajo tiste možnosti kontrole, ki je še pri nas, torej v neposredni bližini, uresničljiva včasih pod kar težkimi pogoji. Bibliograf v Beogradu ne bo, pa najsi se še tako potrudi, nikoli mogel razrešiti vrsto naših šifer ali psevdonimov, saj ne bo mogel za imeni kot so n. pr. Albanova Lidija, Dobernik Fr., Dolenc Janez, Dolenc Josip, Zalar Jakob itd. niti slutiti, da gre za psevdonim, ko nima za važno niti to, da bi dopolnil lahko razrešljive kratice krstnega imena!

Od bibliografov NUK težko pričakujemo naslednjih zvezkov bibliografij za leti 1953, 1954, ki jim želimo, da bi dobili prednost pred tiskom lepakov ipd. V predalčkih bibliografskega oddelka NUK se kopičijo listki za slovensko retrospektivno bibliografijo, mesečna aktualna bibliografija izhaja tekoče, objave čaka Prešernova bibliografija itd. itd. Načrtov in dela torej dovolj! Osebno občudujem vztrajnost in marljivost naše bibliografske trojice, ki opravlja delo, ki ga drugod vrši cel inštitut!

Dušan Ludvik